

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 10113

гр. София, 24.03.2025 г.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 74 състав,
в закрито заседание на 24.03.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Младен Семов

като разглежда дело номер **12274** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.248 от Гражданския процесуален кодекс.

Образувано е по искането на В. С., чрез адв. Б. за изменение на Решение № 47282 от 12.02.2025г. по адм.д. № 12274 по описа на АССГ за 2024г., в частта за разносните.

Изтъкват се аргументи свързани с високата професионална квалификация и научен принос на адвв.Б./в т.ч. библиографична справка за брой трудове и посочена академично-преподавателска дейност по периоди в различни университети в страната/, както и факта, че ВАС е възприемал многократно становищата му по образувани тълкувателни дела.

Твърди още, че присъденото възнаграждение е обидно ниско, а делото не може да бъде дисквалифицирано като такова представляващо правна сложност. Представя се списък с научните трудове на гл.ас. адв.Б..

Ответната страна – не изразява становище по искането.

Така предявеното искане е недопустимо и неоснователно.

С посоченото Решение № 47282 от 12.02.2025г. по адм.д. № 12274 по описа на АССГ за 2024г., съдът е посочил изрично, че:

„При този изход от спора жалбоподателят има право на разноски съобразно нормата на чл.143 ал.1 АПК.

Същите за предявени от съда на основание чл.38 ал.2 вр. чл.38 ал.1 т.2 от Закона за адвокатурата с искане за определяне размерът им съобразно минимума по Наредба № 1/2004.

В посочената нормативна конструкция по ЗАДВ. е регламентирана възможността адвокат да оказва безплатно съдействие на материално затруднени лица за което му се дължи адвокатско възнаграждение в размер не по-нисък от предвидения наредбата по чл. 36, ал. 2.

Макар да липсва легална дефиниция на понятието „материално затруднени лица“, то същото не следва да се прилага автоматично. Нормативната формулировка да е

изключително широка, като не съдържа конкретика нито относно степента и вида материално затруднение, нито неговият постоянен или временен характер.

Видно от данните по делото жалбоподателят е държавен служител, заемащ и изпълняващ длъжността си и към настоящият момент.

По делото е налице справка за получаваният доход от жалбоподателката по месеци и по години, който не позволява същата да бъде квалифицирана като материално затруднено лице. Към него следва да се отчете и наличното извлечение от банкова сметка на жалбоподателката.

Това позволява на съда напълно категорично да заключи, че жалбоподателката не представлява материално затруднено лице.

Освен това прилагането на Наредба № 1/2004 с автоматизъм е постановка трайно противоречаща на правото на ЕС.

В едно от своите най-актуални актове в материята, а именно – определение № 50015 от 16.02.2024г. по т.д. № 1908 по описа за 2022, ВКС е постановил ясно, че:

„...представителството по чл.38, ал.1, т.2 ЗА се осъществява само по силата на изявление, че лицата са материално затруднени. Заплащането на възнаграждение по ЗПП е предпоставено от отчет на адвоката, като конкретният му размер се предлага от адвокатския съвет с оглед вида и количеството на извършваната дейност и се определя от НБПП (чл.38 ЗПП) в границите на посочени минимален и максимален размери, докато с нормата на чл.38, ал.2 ЗА е вменено задължение на съда да присъди минималното възнаграждение по наредбата на съсловната организация, без възможност да го намалява под определения размер.

Възнагражденията, предвидени в наредбата по ЗПП, са значително в по-нисък размер от тези в наредбата по ЗА за един и същи вид работа. Конкретно: по НЗПП за защита по дела с определен материален интерес възнаграждението е от 100 лв. до 360 лв. и може да бъде увеличено с 50% при интерес над 10000 лв., а за приподписване на касационна жалба – от 50 лв. до 120 лв., съответно по Наредба № 1/2004 г. – минималното възнаграждение при интерес до 10000 лв. е 1300 лв., а за изготвяне на касационна жалба или отговор - в размер не по-малко от 1200 лв.

При така посочените особености в правната уредба на адвокатските услуги се установява, че е налице непропорционалност при заплащане на оказвана адвокатска помощ на материално затруднени лица, като са създадени два режима, преследващи идентични цели, но постигащи различни крайни резултати в разрез с принципите на конкурентност. Несъответствието се изразява в това, че са създадени облекчени условия за осъществяване на безплатно процесуално представителство за материално затруднени лица по ЗА (без преценка от съда на икономическото им състояние), като въпреки това насрещната страна е задължена да възмезди правната защита в по-висок размер от този по НЗПП и то такъв, който е приет от съсловната организация на адвокатите и е обвързващ за съда. В този смисъл социалната помощ се прехвърля изцяло в тежест на насрещната страна, а адвокатска услуга, независимо че е била поета за изпълнение с тази цел, престава да се счита за предоставена в обществен интерес, след като възнаграждението на адвоката се определя в размер, под който той не би могъл да договаря дори и в общия случай.

Несъразмерност има и при възмездяване на процесуалното представителство, осъществявано от юрисконсулт по чл.78, ал.8 ГПК и това на адвокат по чл.38, ал.2 ЗА, като и в двете хипотези възнаграждението не е уговорено в договор за правна защита по конкретно дело, а се определя от съда, който е обвързан от размерите по две

различни наредби, независимо че услугата се осъществява винаги от правоспособни юристи. Действително при определяне на възнаграждение от съда по НЗПП съществува възможност за преценка на фактическата и правна сложност на делото предвид посочените минимални и максимални размери, а ограничението до максималния размер по чл.78, ал.8 ГПК отразява обстоятелство, че юрисконсултът работи по договор с представлявания. Независимо от това насрещната страна понася в различен размер отговорността за разностите в зависимост от избора на доверителя – дали да се представлява от юрисконсулт или от адвокат.

Решението на Висшия адвокатски съвет за приемане на наредба за определяне на минимални размери на адвокатските възнаграждения представлява съгласуване на цените от всички участници на пазара на адвокатски услуги и преследваните цели, дори и същите да са легитимни за този сектор, не могат да се постигат чрез възлагане на задължение на съда при безплатно процесуално представителство възнаграждението да бъде в посочения в наредбата минимален размер.

Въведеното с чл.38, ал.2 ЗА правило, че съдът присъжда възнаграждение в определения от Висшия адвокатски съвет размер, който е значително по-висок от приложимите размери в аналогични случаи, без възможност на съда да прецени вида, количеството и сложността на извършената работа, създава изкуствени икономически бариери при защитата на правата и интересите на участниците в гражданския процес и представлява нарушение на конкуренцията по смисъла на член 101, параграф 1 ДФЕС, в какъвто смисъл е даденото тълкуване в решението по дело C-438/22 на СЕС.

По изложените съображения нормата на чл. 38, ал. 2 ЗА, препращаща към Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатски възнаграждения не съответства на правото на ЕС, поради което не следва да се прилага. Посочените в наредбата размери на адвокатските възнаграждения могат да служат единствено като ориентир при определяне службно на възнаграждения, но без да са обвързващи за съда. Тези размери, както и приетите за подобни случаи възнаграждения в НЗПП, подлежат на преценка от съда с оглед цената на предоставените услуги, като от значение следва да са: видът на спора, интересът, видът и количеството на извършената работа и преди всичко фактическата и правна сложност на делото“.

Посочените съображения настоящият състав възприема изцяло, като счита за напълно недопустима една нормативна постановка като процесната, изразяваща се в създаване на двоен и коренно различен стандарт на възнагражденията при заплащане на правна помощ/приложима в случаите на материална затрудненост/ и заплащане на правна помощ на материално затруднени лица но по закона за адвокатурата. Извън това нормативното определяне на размера на едно възнаграждение, чиято същност следва да бъде подчинена на правилата на свободно договаряне при това с автоматизъм, СЕС е квалифицирал ясно като антиконкурентна постановка и е задължил националният съдия да отказва присъждането на обезщетения в такъв размер под риск от нарушение на правото на ЕС/виж решение от 25 януари, 2024г. по дело C-438/22, „Ем акаунт БГ“ ЕООД, ECLI:EU:C:2024:71/.

В този смисъл и като приема, че правната помощ не е следвало да бъде оказвана в хипотезата на чл.38 ал.1 т.2 ЗАДв., тъй като жалбоподателката не е материално затруднено лице, но независимо от това правна помощ все пак е оказана, както и ,че нормата на чл.38 ал.2 от ЗАДв. препращаща към Наредба № 1/2004г. е в противоречие на правото на ЕС и като такава не следва да се прилага, то съдът следва да определи възнаграждението с оглед фактическата и равна сложност на спора.

Процесният спор се е развил и приключил в рамките на едно съдебно заседание, същият не предполага никакви фактически установявания, всъщност – спор по фактите не е налице между страните, а само по правото. Успоредно с това е налице практика на ВАС в аналогични хипотези, което позволява делото да не квалифицира като дело с фактическа и правна сложност.

Поради това, дължимото възнаграждение на адв. Б. съдът определя на 150 лева.“

На тази база следва да се посочи:

Изменението на съдебният акт в частта за разноските е способ приложим при погрешно изчислен размер на разноските или несъобразено обстоятелство във връзка с претенцията на страната. При непроизнасяне изобщо по такава претенция приложим е института на допълване на съдебният акт.

В настоящият казус обаче съдът е изложил ясни мотиви защо и на какво основание присъжда разноски, каква е приложимата, респ.- неприложимата нормативна база и от какви ориентири се е водил при преценка обосноваването на искането по основание и размер. Това позволява да се приеме, че не са налице основание за ревизия на изрично изразената и мотивирана воля по изхода на частно-правният облигационен спор, свързан с присъждане на разноски. Съдът е обосновал както изводите си във връзка с неприложимата, съответно – приложимата нормативна база, така и извода за фактическата и правна сложност на делото съотнесен към претендираното адвокатско възнаграждение и представените в негова подкрепа доказателства.

Всъщност нито един от решаващите изводи на съда не е свързан с високата професионална и научна квалификация на адв. Б. и в този смисъл не тя е определяща за изхода от частният облигационен спор за разноски. Настоящият състав изразява ясно разбирането, че съдът няма правото да окачествява, възхвалява или изразява каквато и да било оценъчна дейност спрямо компетенциите на процесуалните представители на страните, камо ли да поставя акцент на спора/основателността на претенциите за разноски/ върху това обстоятелство.

Извън това отклонение, съдът намира искането за изменение на съдебното решение за недопустимо, като подадено от ненадлежно лице.

Безспорно, по делото, е налице процесуална защита, осъществявана в специфичната хипотеза на чл.38 ал.1 ЗАдв.

Съгласно нормата на чл.38 ал.2 от с.з. „В случаите по ал. 1, ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноски, адвокатът или адвокатът от Европейския съюз има право на адвокатско възнаграждение. Съдът определя възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл. 36, ал. 2 и осъжда другата страна да го заплати“.

Налице е специфична законова конструкция, при която носител на материалното право не е представляваният, а самият адвокат, т.е. представителят. Това обуславя и процесуално-правният аспект на производството, като такова, което се развива между адвоката и съда, респ. загубилата спора страна.

Настоящото искане е подадено от представляваният – т.е. от В. С., чрез адв. Б.. Така предявеното искане налага извода, че се предявяват чужди права за които лицето не е упълномощено и няма право да претендира. Представляваният не може да упражнява правата на своят представител/самостоятелно или чрез самият него/, така, както представителят може да упражнява правата на представляваният в съответствие с наличното пълномощно по делото. Искането е подадено от В. С. чрез адв. Б.. В. С. обаче не е активно легитимирана и няма правен интерес да предявява подобно искане,

доколкото носител на материалното право е адвоката. И негов процесуален изразител може да бъде пак и само той.

В хипотеза като настоящата и с оглед гореизложеното В. С. не може да претендира и изменение на решението в посока присъждане на разноските на нейният адвокат. Право на подобна претенция има само и единствено адвоката. Съдебно постановеният диспозитив ясно гласи, че разноски се присъждат разноски на адв.Х. Б..

Поради това и на основание чл.159 т.4 АПК, Административен съд София-град,74 състав,

ОПРЕДЕЛИ:

ОСТАВЯ БЕЗ РАЗГЛЕЖДАНЕ искането на В. С., чрез адв. Б. за изменение на Решение № 4782 от 12.02.2025г. по адм.д. № 12274 по описа на АССГ за 2024г., в частта за разноските.

Определението подлежи на обжалване с частна жалба пред Върховния административен съд, в седмодневен срок от съобщаването му на страните.

Препис от определението да се изпрати на страните.

Съдия: